

Τό Μυστήριο τοῦ Γάμου Ὁρθόδοξη θεώρηση καί κατά καιρούς πολεμική του

Πρωτοπρεσβυτέρου
Σωτηρίου Ὁ. Ἀθανασούλια.

Ἕνα νέο πλήγμα στόν θεσμό τοῦ Γάμου

Ζητήματα, σχετικά μέ τόν Γάμο καί τήν οἰκογένεια, ἔρχονται κατά καιρούς στό προσκήνιο, ὄχι τόσο μέ ἀφορμή ἐνέργειες ἢ ἀντιλήψεις κάποιων αἵρετικῆς ἢ παραθρησκευτικῆς ομάδας, ὅσο μέ ἀφορμή ἐνέργειες τῆς ἑλληνικῆς Πολιτείας, ἡ ὁποία νομοθετεῖ γιά τά θέματα αὐτά μέ τρόπο, πού ὑποτιμᾷ παραδοσιακές ἀξίες καί δημιουργεῖ ἔνταση στίς σχέσεις της μέ τήν Ἐκκλησία. Πρόσφατα, τίς παραμονές τῶν Χριστουγέννων (22/12/2015) καί μέσα στή δίνη τῶν τεράστιων προβλημάτων πού μαστίζουν τή χώρα, ἡ ἑλληνική Κυβέρνηση ἔσπευσε νά φέρει στή Βουλή τό νομοσχέδιο γιά τό «σύμφωνο συμβίωσης» τῶν ὁμοφυλοφίλων, τό ὁποῖο, τελικά, ψηφίστηκε μέ εὐρεία πλειοψηφία καί ἔγινε νόμος τοῦ Κράτους. Τό γεγονός, ὅπως ἦταν ἀναμενόμενο, προκάλεσε ἔντονες ἀντιδράσεις, ἀπό Ἀρχιερεῖς, Κληρικούς, ἐκκλησιαστικούς παράγοντες, φορεῖς, σωματεῖα καί μεμονωμένα πρόσωπα. Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐξέφρασε τήν ἀντίθεσή της σέ Δελτίο Τύπου (9/12/2015), στό ὁποῖο, σύμφωνα καί μέ παλαιότερη σχετική Ἀπόφασή της (17/10/2013), χαρακτηρίζει «ἐκτροπές» τοῦ οἰκογενειακοῦ θεσμοῦ, φαινόμενα ὅπως «ὁ πολιτικός γάμος, ἡ μονογονεϊκή οἰκογένεια, ἡ ἐλεύθερη συμβίωση καί ὁ λεγόμενος γάμος τῶν ὁμοφυλοφίλων». Ἀνάλογη παρέμβαση ἔγινε καί ἀπό τήν Ἱερά Κοινότητα τοῦ Ἁγίου Ὁρους, μέ ἐπιστολή της πρὸς τόν Ὑπουργό Δικαιοσύνης καί τούς ἑλληνες Βουλευτές τίς παραμονές τῶν Ἑορτῶν.

Βέβαια, ἡ Ἐκκλησία σέ καμμία περίπτωση δέν ἐπιχειρεῖ νά περιορίσει τήν ἐλευθερία κάθε ἀνθρώπου νά ζεῖ, ὅπως θέλει, στήν προσωπική του ζωή, ἀκόμη καί νά θέτει τόν ἑαυτό του ἐκτός Ἐκκλησίας, ἂν εἶναι μέλος της. Γνωρίζοντας, ὅμως, ἐμπειρικά τίς τραγικές συνέπειες τῆς ἁμαρτίας στήν προσωπική καί κοινωνική ζωή, ἔχει χρέος νά ἐπισημαίνει τίς συνέπειες αὐτές σέ κάθε κατεύθυνση καί μέ κατηγορηματικό τρόπο, ἰδιαίτερα, ὅταν ἡ ἁμαρτία γίνεται κανόνας καί νόμος. Ἄλλωστε, ἔχει ἐπισημανθεῖ ὅτι ἡ κρίση τῆς ἐποχῆς μας, ἡ οικονομική, ἡ κοινωνική, ἡ πολιτική κ.λπ., εἶναι ἀποτέλεσμα μιᾶς ἄλλης βαθύτερης κρίσης, τῆς πνευματικῆς, πού σημαίνει ὅτι, τελικά, εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς ἁμαρτίας. Ἡ Ἐκκλησία λειτουργεῖ θεραπευτικά ὡς πρὸς τήν ἁμαρτία, δηλαδή ἀποσκοπεῖ στό νά θεραπεύει τή νόσο τῆς ἁμαρτίας καί τά ἀποτελέσματά της, καί, κατά συνέπειαν, λειτουργεῖ εὐεργετικά γιά τήν κοινωνία, σέ ἀντίθεση μέ θεσμούς πού καλλιεργοῦν τήν ἁμαρτία καί, κατά συνέπειαν, λειτουργοῦν βλαπτικά γιά τήν κοινωνία.

Ἐπί πλέον, ἡ Ἐκκλησία διαπιστώνει ὅτι μέ ἐνέργειες καί νομοθετήματα, ὅπως τό παραπάνω, θίγεται, τουλάχιστον ἔμμεσα, ἓνας θεσμός θεμελιώδης γιά τή συνοχή, ἀλλά καί γιά τήν ἴδια τήν ὑπαρξη τῆς κοινωνίας, ὁ θεσμός τοῦ Γάμου. Ὁ θεσμός αὐτός ἔχει συγκεκριμένα χαρακτηριστικά κατά τήν Ὁρθόδοξη Παράδοση, τά ὁποῖα, ἂν ἀλλοιωθοῦν, ἀφ' ἑνός μέν κινδυνεύει ἡ σωτηρία τῶν ἀνθρώπων, ἀφ' ἑτέρου δέ προκύπτουν ἀρνητικές συνέπειες γιά τό κοινωνικό σύνολο. Ἄς δοῦμε, ὅμως, α) τί εἶναι ὁ Γάμος κατά τήν Ὁρθόδοξη Παράδοση, β) πῶς ἀλλοιώνεται ὁ χαρακτήρας του σέ διάφορες αἵρετικῆς ομάδες καί γ) πῶς ἀντιμετωπίζεται ὡς θεσμός στίς σύγχρονες ὀργανωμένες κοινωνίες.

Ὁ Γάμος, ὡς «μυστήριον μέγα»

Κατά τὴν Ὁρθόδοξη Παράδοση, ὁ Γάμος δέν εἶναι μιὰ συμφωνία, μιὰ σύμβαση ἢ μιὰ ἔνωση, βασισμένη στὰ κοινὰ στοιχεῖα, στή σύμπνοια καί στήν ἀμοιβαία ἀγάπη τῶν συζύγων, ἀλλά εἶναι Μυστήριον τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος τόν ἀποκαλεῖ «μυστήριον μέγα» (Ἐφ. 5,32). Ὁ ἴδιος ὁ Κύριος τόν καθηγίασε μέ τὴν προσωπική παρουσία Του στὸν «ἐν Κανᾶ Γάμο», ὅπου ἐπιτέλεσε καί τὴν «ἀρχὴν τῶν σημείων», δηλαδή τὸ πρῶτο θαῦμα Του (Ἰω. 2, 1-11). Αὐτὸ σημαίνει ὅτι οὔτε τὰ κοινὰ στοιχεῖα, οὔτε ἡ λεγόμενη «συμφωνία χαρακτήρων», οὔτε ἡ ψυχικὴ ἐπικοινωνία, οὔτε ἡ σωματικὴ ἔλξη, οὔτε ἡ ἀμοιβαία ἀγάπη εἶναι στοιχεῖα ἱκανά νά δημιουργήσουν μιὰ ἰσχυρὴ καί ἀκλόνητη ἔνωση. Ὅλα αὐτά, βέβαια, πρέπει νά ὑπάρχουν καί ἀποτελοῦν προϋποθέσεις, ἀλλά ἡ πραγματικὴ ἔνωση πραγματοποιεῖται μέ τὴ Χάρη τοῦ Θεοῦ, «εἰς Χριστόν καί εἰς τὴν ἐκκλησίαν» (Ἐφ. 5,32). Γάμος εἶναι τὸ Μυστήριον, στό ὁποῖο ἡ Χάρη τοῦ Θεοῦ ἐνώνει δύο πρῶην ξένους, ἕναν ἄνδρα καί μιὰ γυναῖκα, σέ ἕνα σῶμα, «εἰς σάρκα μίαν» (Ἐφ. 5,31).

Ὡς Μυστήριον, ὁ Γάμος τελεῖται μόνο ἐντός τῆς Ἐκκλησίας καί ἀπό τοὺς κανονικοὺς Λειτουργοὺς τῆς, Ἱερεῖς ἢ Ἐπισκόπους. Ἀπὸ τοὺς ἀποστολικούς χρόνους ἀπαραίτητο στοιχεῖο τοῦ ἦταν ἡ ἐπισκοπικὴ ἄδεια. Κάθε ἄλλη μορφή «γάμου», πού τελεῖται ἐκτός τῆς Ἐκκλησίας, χωρὶς ἐπισκοπικὴ ἄδεια καί χωρὶς τὴν ἱερολογία τῶν Λειτουργῶν τῆς δέν ἀποτελεῖ Γάμο. Ἔτσι, ἡ Ἐκκλησία ἀπορρίπτει τὸν «πολιτικὸ γάμο» γιὰ τὰ μέλη τῆς. Ὁ «γάμος» αὐτὸς μπορεῖ νά ἰσχύει γιὰ τοὺς ἑτεροδόξους, γιὰ τοὺς ἑτεροθρήσκους καί γιὰ τοὺς ἀθέους,

ὄχι ὅμως γιὰ τοὺς Ὁρθοδόξους Χριστιανούς. Ἀπὸ Ὁρθόδοξη ἄποψη, ἀφ' ἑνός μὲν ἀποτελεῖ προσβολή ἢ ἄρνηση ἑνός Μυστηρίου τῆς Ἐκκλησίας, ἀφ' ἑτέρου δέ θεωρεῖται ἁμαρτωλὴ σαρκικὴ σχέση ἐκτός τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ.

Ὅπως εἶναι γνωστό, ἡ Ἐκκλησία, ἀκολουθώντας τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ὅπως αὐτὸ ἐκφράζεται στήν Ἁγία Γραφή, στὰ ἔργα τῶν Πατέρων, στοὺς ἱεροὺς Κανόνες καί, γενικά, στήν Παράδοσή τῆς, δέχεται ὡς εὐλογημένες καί ἀποδεκτές ἀπὸ τὸν Θεὸ μόνον τὶς ἐντός τοῦ Μυστηρίου τοῦ Γάμου σαρκικὲς σχέσεις. Ὅλες τὶς ἄλλες σχέσεις (προγαμιαῖες καί ἐξωγαμιαῖες) τὶς θεωρεῖ ἁμαρτωλές. Πολύ περισσότερο θεωρεῖ ἁμαρτωλές τὶς σαρκικὲς σχέσεις μέ τρίτα πρόσωπα, ἐνῶ ὑφίσταται ὁ Γάμος, δηλαδή τὸ ἁμάρτημα τῆς μοιχείας. Αὐτὰ ἴσως φαίνονται ὑπερβολικά ἢ ἀνεφάρμοστα στήν ἐποχὴ μας, στήν ὁποία κυριαρχεῖ ἡ ἔκλυση τῶν ἠθῶν καί ἡ ἰσχυρὴ ροπή πρὸς τὴν ἁμαρτία. Ὅμως, στὸν χῶρο τῆς Ἐκκλησίας, τὸ καλὸ καί τὸ κακὸ, τὸ ἁμαρτωλὸ καί τὸ ἅγιο, δέν διακρίνονται μέ βάση τὴν ἀνθρώπινη λογικὴ, οὔτε μέ τὸ τί ἐπικρατεῖ καθε φορὰ στήν περιρέουσα ἀτμόσφαιρα, ἀλλὰ ἀποκλειστικά καί μόνον μέ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Καλὸ εἶναι ὅ,τι θέλει ὁ Θεός καί κακὸ ἢ ἁμαρτωλὸ εἶναι ὅ,τι δέν θέλει ὁ Θεός. Στὶς περισσότερες περιπτώσεις, βέβαια, τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καί ἡ ἀνθρώπινη κρίση ταυτίζονται, γιατί στὸν ἄνθρωπο ἔχει δοθεῖ ἡ δυνατότητα νά διακρίνει καί ἀφ' ἑαυτοῦ μεταξύ καλοῦ καί κακοῦ. Σέ ἄλλες περιπτώσεις, ὅμως, ὅ,τι φαίνεται στὸν ἄνθρωπο φυσικὸ, ἐνδέχεται νά προσκρούει στό θεῖο θέλημα καί νά εἶναι κακὸ

καί ἁμαρτωλό. Αὐτό συμβαίνει, γιατί μόνο ὁ Θεός γνωρίζει σέ βάθος τίς συνέπειες τῶν ἀνθρώπων πράξεων. Ἄν ἀπαγορεύει κάτι, τό ἀπαγορεύει ἀπό ἀγάπη καί φιλανθρωπία καί λόγω τῶν ἀρνητικῶν συνεπειῶν του, τίς ὁποῖες ἀγνοοῦμε, συνήθως, ἐμεῖς. Ἐπί πλέον, ἄν κάποια ἰδανικά τῆς Ἐκκλησίας εἶναι σέ ὑψηλό σημεῖο γιά τά δεδομένα μας, αὐτό γίνεται γιά νά τά προσεγγίζουμε, νά προοδεύουμε καί νά τελειοποιούμεθα, ἄσχετα ἄν αὐτό ἐπιτυγχάνεται πάντοτε στήν πράξη. Τό γεγονός ὅτι πολλοί στήν ἐποχή μας τά ἐπιτυγχάνουν, ἀποδεικνύει ὅτι τά ἰδανικά αὐτά καί προσιτά εἶναι καί ἐφαρμόσιμα.

Ὁ σκοπός τοῦ Γάμου, δέν εἶναι ἄλλος ἀπό τήν ἐν Χριστῷ τελείωση τῶν συζύγων καί τῆς οἰκογένειας, πού προέρχεται ἀπ' αὐτούς. Ὡστόσο, ὁ Γάμος δέν εἶναι ἡ τελειότερη ὁδός πρός τή σωτηρία καί τήν τελείωση. Ὑπάρχει καί ἡ ὁδός τῆς ἐν Χριστῷ παρθενίας ἢ τοῦ Μοναχισμοῦ, ἡ ὁδός τῆς ὀλοκληρωτικῆς ἀφιέρωσης στόν Θεό, τήν ὁποία βάδισαν ἀναρίθμητοι ἀσκητές καί Ὅσιοι τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ ἀπ. Παῦλος, τονίζοντας τήν ὑπεροχή αὐτῆς τῆς ὁδοῦ ἔναντι τοῦ Γάμου, παρατηρεῖ τό αὐτονόητο: «ὁ ἄγαμος φροντίζει ὅσα σχετίζονται μέ τόν Κύριο, πῶς νά ἀρέσει στόν Κύριο, ἐνῶ ὁ ἔγγαμος φροντίζει ὅσα σχετίζονται μέ τόν κόσμο, πῶς νά ἀρέσει στή γυναῖκα» (Α' Κορ. 7,33). Μέ αὐτά τά δεδομένα, ὁ Γάμος δέν εἶναι Μυστήριο αἰώνιο, δηλαδή Μυστήριο πού ἐπεκτείνεται καί στή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Τότε, κατά τή διαβεβαίωση τοῦ Κυρίου, δέν θά ὑπάρχει Γάμος, ἀλλά οἱ ἄνθρωποι θά ζοῦν «ὡς ἄγγελοι ἐν τῷ οὐρανῷ» (Ματθ. 22,30).

Τά παραπάνω σημαίνουν ὅτι τό Μυστήριο τοῦ Γάμου λύεται μέ φυσικό τρόπο μέ τόν θάνατο ἑνός ἐκ τῶν δύο συζύγων. Ὡστόσο, ὑπάρχει καί ἄλλος τρόπος λύσεως τοῦ Γάμου καί αὐτός εἶναι τό Διαζύγιο (πνευματική λύση ἀπό τόν οἶκειο Ἐπίσκοπο). Τό Διαζύγιο ἀποτελεῖ ἔσχατη ἐπιλογή γιά ἀκραῖες περιπτώσεις, ἀφοῦ ὁ κανόνας εἶναι: «ὁ ὁ Θεός συνέξευξεν ἄνθρωπος μή χωριζέτω» (Ματθ. 19,6). Ὁ Κύριος τό ἐπιτρέπει μόνο γιά λόγους μοιχείας (Ματθ. 5,32). Ἡ Ἐκκλησία ἐπιτρέπει «κατ' οἰκονομίαν» τόν δεύτερο καί τρίτο Γάμο, γιά ὅσους δέν μποροῦν νά ζήσουν μόνοι τους μετά τή φυσική ἢ τήν πνευματική λύση τοῦ πρώτου Γάμου. Δέν ἐπιτρέπει, ὅμως, τόν τέταρτο ἢ περισσότερους ἀπό τόν τέταρτο Γάμο.

Ὁ Γάμος σέ παλαιότερες καί σύγχρονες αἰρέσεις

Ὁ Γάμος, ὡς Μυστήριο καί ὡς θεμέλιο τῆς οἰκογένειας καί τῆς κοινωνίας, πολεμήθηκε ἀπό παλαιότερες καί σύγχρονες αἰρέσεις. Οἱ περισσότερες ἀπό αὐτές κατανοοῦσαν μέ ἐσφαλμένο τρόπο τή λειτουργία τῶν σεξουαλικῶν σχέσεων ἐντός καί ἐκτός του. Ἔτσι, προέκυψαν αἰρέσεις πού ἀποδέχονταν ἢ ἐπέβαλαν τίς ἐλεύθερες σεξουαλικές σχέσεις καί αἰρέσεις ἢ αἰρετικές τάσεις πού τίς ἀπέρριπταν.

Ὁ Νικολαϊτισμός στήν ἀρχαία Ἐκκλησία ἦταν αἵρεση τῆς πρώτης μορφῆς. Τό ὄνομά του ἀνάγεται, μᾶλλον ἐσφαλμένα, στόν Νικόλαο, ἓνα τῶν ἑπτά Διακόνων τῆς Καινῆς Διαθήκης. Οἱ Νικολαῖτες πίστευαν ὅτι ἡ ἀκολασία καί ἡ ἐλεύθερη σεξουαλική δράση εἶναι ἠθικῶς ἀδιάφορα, μᾶλλον δέ συντελοῦν στήν ἐπίτευξη ὑψηλότερου πνευματικοῦ βίου: «εἰ μή τις καθ' ἡμέραν λαγνεύει, ζωῆς οὐ δύναται μετέχειν τῆς αἰωνίου» (Ἄγ. Ἐπιφανίου, *Κατά αἰρέσεων*, 25)! Παρόμοιες ἀντιλήψεις ὑπῆρχαν καί σέ ἄλλες αἰρέσεις τοῦ κινήματος τοῦ Γνωστικισμοῦ τῶν πρώτων χριστιανικῶν αἰώνων (ὁ.π., 25). Ἀναβιώσεις τοῦ Νικολαϊτισμοῦ συναντᾶμε σέ ἀντιλήψεις τῆς ἐποχῆς μας, πού θεωροῦν ἠθικῶς ἀδιάφορες τίς ἐκτός τοῦ Γάμου σεξουαλικές σχέσεις ἢ θεωροῦν τόν ἀνθρώπινο ἔρωτα ὡς προϋπόθεση γιά τόν θεῖο ἔρωτα (Νεονικολαϊτισμός).

Ἀπό τήν ἄλλη πλευρά, πολύ νωρίς ἐμφανίστηκαν ἔντονες ἀσκητικές καί ἐγκρατιτικές τάσεις πρῶτα ἐντός τοῦ αἰρετικοῦ συστήματος τοῦ Γνωστικισμοῦ καί ἔπειτα ἐντός τῆς ἴδιας τῆς Ἐκκλησίας. Τέτοιες ἀντιμετωπίζει ἤδη ὁ ἀπ.

Παῦλος, όταν αναφέρεται σέ «προσέχοντες πνεύμασι πλάνοις καί διδασκαλίαις δαιμονίων» (Α' Τιμ. 4,1), οί όποιοί έμποδίζουν τόν Γάμο καί τήν λήψη όρισμένων τροφών. Οί τάσεις αὐτές έμφανίζονται έντονες τόν 4ο μ.Χ. αιώνα σέ κάποιες περιοχές, ιδιαίτερα μεταξύ αίρειτιζόντων Εϋσταθιανών μοναχών. Πολλοί θεωρούσαν τόν Γάμο «βδέλυγμα» καί όσους είχαν σεξουαλικές σχέσεις έντός του ως αποκλεισμένους από τή Βασιλεία του Θεού. Άλλοι απέφευγαν νά κοινωνοῦν καί νά λειτουργοῦνται σέ Ναούς πού ιερουργοῦσαν έγγαμοί Ίερεῖς, άλλοι έγκατέλειπαν αὐθαίρετα τούς συζύγους ή τίς συζύγους τους από περιφρόνηση πρós τόν Γάμο καί άλλοι άσκούσαν παρθενία ή έγκράτεια όχι από άγάπη πρós τόν Θεό, αλλά από ύποτίμηση πρós τόν Γάμο καί τίς σαρκικές σχέσεις. Όλες αὐτές τίς παρεκτροπές καταδίκασε Τοπική Σύνοδος στή Γάγγρα τής Παφλαγονίας τό 340 μ.Χ. μέ Κανόνες της, οί όποιοί επικυρώθηκαν από τήν Πενθέκτη Οικουμενική Σύνοδο (691 μ.Χ.). Παρόμοια φαινόμενα είχαν καταδικαστεί καί από Κανόνες άλλων Συνόδων τής Έκκλησίας.

Μέ τήν επίδραση τέτοιων άσκητικῶν τάσεων, είτε μέ τήν προοπτική του ιδανικού τής έν Χριστῷ έγκρατείας, κάποιοι έκκλησιαστικοί συγγραφείς ή Πατέρες περιορίζουν τίς σεξουαλικές σχέσεις του Γάμου μόνο στόν σκοπό τής τεκνογονίας. Όστόσο, τό θέμα αὐτό έχει λυθεί ήδη από τόν άπ. Παῦλο, κατά τόν όποιο ή έγκράτεια έντός του Γάμου μέ σκοπό τήν καθαρότερη προσευχή είναι κάτι καλό, πρέπει όμως νά γίνεται μέ δύο προϋποθέσεις: α) μέ τή σύμφωνη γνώμη καί τῶν δύο συζύγων καί β) προσωρινά καί για συγκεκριμένο διάστημα, μετά τό όποιο θά επαναλαμβάνονται οί σχέσεις (Α' Κορ. 7, 1-5).

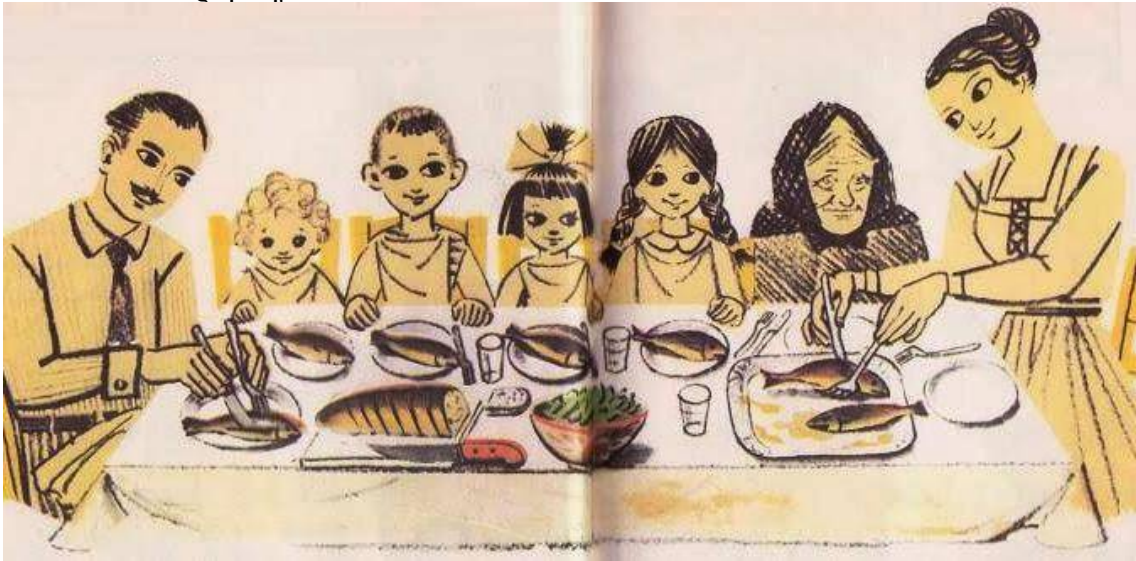
Στήν έποχή μας από τίς μεγάλες χριστιανικές ομάδες ό Ρωμαιοκαθολικισμός τηρεῖ τήν παραδοσιακή έκκλησιαστική θέση έναντι του Μυστηρίου του Γάμου, μέ κάπως αὐστηρότερη στάση έναντι θεμάτων όπως οί έντός του Γάμου σαρκικές σχέσεις, τό Διαζύγιο καί ή άναγκαστική άγαμία του Κλήρου όλων τῶν βαθμῶν, μέτρο πού εξέθρεψε φαινόμενα όμοφυλοφιλίας καί παιδεραστίας έντός του παπικού Κλήρου. Ο Προτεσταντισμός θεωρεῖ, γενικά, τόν Γάμο «ιερή τελετή» ή «ιερό θεσμό», όχι όμως Μυστήριο τής Έκκλησίας. Έντός του έμφανίστηκαν έντονες «άσκητικές» τάσεις, μέ τίς μορφές του Πιετισμοῦ (Εϋσεβισμού) καί του Πουριτανισμού. Από τούς ήγέτες του ό Ίωάννης Καλβίνος (1509-1564) έπιχείρησε νά επιβάλλει στους όπαδούς του ένα είδος «έγκόσμιου άσκητισμοῦ», μέ καταναγκαστικά μέσα, όπως ή άπόλυτη βία, ή άστυνόμευση τῶν ήθῶν, οί αίφνίδιες επιθεωρήσεις τής οικογενειακής ζωής (έλεγχοι άκόμη καί στίς κουζίνες, στίς ντουλάπες καί στίς κρεβατοκάμαρες τῶν σπιτιῶν) καί οί σκληρές τιμωρίες τῶν παραβατῶν, μέχρι καί τής ποινής του θανάτου. Μέ τά μέσα αὐτά έπιχείρησε νά οργανώσει τήν Έλβετία σέ πρότυπο χριστιανικής πόλης. Στο άλλο άκρο, κάποιες σύγχρονες «έκκλησίες» Άγγλικανῶν, «εϋλογοῦν» άκόμη καί τόν γάμο τῶν όμοφυλοφίλων. Τέλος, σέ άλλες αίρειτικές ομάδες συναντάμε φαινόμενα όπως ή πολυγαμία (Μορμόνοι) καί ή άσκηση πορνείας πρós όφελος τής όργάνωσης (αίρεση «Τά Παιδιά του Θεού» του David Berg).

Ο Γάμος, ως θεσμός στίς σύγχρονες κοινωνίες

Ο Γάμος, εκτός από Μυστήριο τής Έκκλησίας, είναι, όπως έχουμε ήδη αναφέρει, καί κοινωνικός θεσμός, προστατευόμενος από τήν Πολιτεία. Σέ παλαιότερες έποχές, όταν τό πολιτειακό δίκαιο τελούσε σέ άρμονία μέ τό έκκλησιαστικό, ή κρατική προστασία του θεσμοῦ ήταν ισχυρότερη καί αποτελεσματικότερη. Σήμερα, στά πλαίσια του κοσμικού κράτους, ό γάμος θεωρεῖται άπλή σύμβαση μέ κάποιες νομικές συνέπειες καί θεσμός άπογυμνωμένος κάθε ιεροῦ στοιχείου. Έτσι, ή προστασία του θεσμοῦ έμφανίζεται έξασθενημένη, δεδομένης καί τής ευκολίας μέ τήν όποία λύεται από

νομική άποψη («αυτόματο διαζύγιο», «συναινετικό διαζύγιο» κ.λπ.), αλλά και της νομιμοποίησης πρακτικών, όπως τό λεγόμενο «σύμφωνο ελεύθερης συμβίωσης». Από τή στιγμή πού τό χριστιανικό ήθος έπαψε νά επηρεάζει τό πολιτειακό δίκαιο, ήταν αναμενόμενη και ή επέκταση του θεσμού σέ πρόσωπα πού αποκλείονται από τό εκκλησιαστικό Μυστήριο του Γάμου, όπως οί όμοφυλόφιλοι.

Όλα αυτά, όμως, κλονίζουν σοβαρά τό κύτταρο τής κοινωνίας, τήν οικογένεια, και, κατ' επέκτασιν, τήν ίδια τήν κοινωνία. Η κοινωνία του μέλλοντος δέν πρέπει νά θεμελιώνεται μόνο στην ισχύ του νόμου, αλλά και σέ στοιχεία, όπως ή ιερότητα του ανθρώπινου προσώπου και ή ιερότητα διαπροσωπικών σχέσεων, όπως ό γάμος. Σήμερα ή οικογένεια στίς δυτικές κοινωνίες διέρχεται σοβαρή κρίση, μέ αποτέλεσμα των πολλαπλασιασμό των κοινωνικών προβλημάτων.

Στή χώρα μας, όπως όλοι διαπιστώνουμε, ό θεσμός τής οικογένειας δέχεται σκληρές επιθέσεις από πολλές πλευρές. Ωστόσο, διατηρεί, γενικά, τήν ισχύ του, γιατί έχει βαθιές ρίζες στό εκκλησιαστικό ήθος. Διαφορετικά, σέ μιá εποχή δεινής και παρατεταμένης κρίσης, ό κοινωνικός ιστός θά είχε διαλυθεί. Είναι γεγονός, ότι χιλιάδες άνεργοι των ήμερών μας, οί όποιοι διαφορετικά θά ήταν στους άστέγους και στά σισίτια τής Έκκλησίας, επιβιώνουν μέ τίς οικονομίες και τίς συντάξεις των γονέων και των παπούδων τους. Αυτό συμβαίνει επειδή λειτουργεί ακόμη ή οικογένεια, κάτι τό όποιο δέν συμβαίνει, προφανώς, στίς λεγόμενες πολιτισμένες κοινωνίες τής Δύσης.

Γενικές παρατηρήσεις και συμπεράσματα

Η Έκκλησία του Χριστού, ή Όρθόδοξη Έκκλησία, γιά νά αναποκρίνεται στην άποστολή της και γιά νά συνεχίσει νά είναι θεσμός πολύτιμος γιά τή συνοχή τής κοινωνίας, όφείλει νά προβάλλει σέ κάθε κατεύθυνση τίς θέσεις τής μακραίωνης Παράδοσής της γιά τά παραπάνω θέματα. Ο Χριστός «έχθές και σήμερα ό αυτός» (Έβρ. 13,8) και ό λόγος Του «μένει εις τόν αιώνα» (Α' Πέτρο. 1,25). Όπως είναι αυτόνοήτο, ό λόγος αυτός δέν εκφράζεται μέ φανατισμό, ούτε μέ βίαια μέσα, είτε προς τήν Πολιτεία, είτε προς όσους τόν απορρίπτουν. «Όλα επιτρέπονται, αλλά όλα δέν συμφέρουν», τονίζει ό άπ. Παύλος, «πάντα μοι έξεστιν, άλλ' ού πάντα συμφέρει» (Α' Κορ. 6,12).

Κατά τήν Όρθόδοξη Παράδοση, ό Γάμος είναι Μυστήριο τής Έκκλησίας, μέ σκοπό τή σωτηρία και τήν έν Χριστώ τελείωση των συζύγων. Η παραδοσιακή οικογένεια είναι τό φυσικό περιβάλλον γιά τή σωστή ανάπτυξη

τῶν παιδιῶν. Οἱ σαρκικές σχέσεις εἶναι εὐλογημένες, ἀλλά ἐντός τοῦ Γάμου, καί μέ ἰδανικό τή μονογαμία καί τήν ἀποκλειστικότητα. Οἱ μεταξύ ὁμοφύλων σχέσεις, ἄσχετα ἂν θεωροῦνται ἀπό πολλούς «φυσικές» ἢ «ἐλεύθερη ἐπιλογή», κατά τό θέλημα τοῦ Θεοῦ εἶναι «παρά φύσιν» σχέσεις καί συνιστοῦν σοβαρή πτώση καί ἁμαρτία, ὅπως ἐπισημαίνει τό «στόμα Χριστοῦ», ὁ ἀπ. Παῦλος. Ἀναφέρεται κάπου ὁ Ἀπόστολος σέ ἀσεβεῖς καί ἄδικους, τούς ὁποίους «παρέδωσε ὁ Θεός σέ αἰσχρά πάθη. Οἱ γυναῖκες τους μετέβαλλαν τή φυσική χρήση τοῦ σώματος σέ παρά φύσιν. Τό ἴδιο καί οἱ ἄνδρες ἐγκατέλειψαν τή φυσική σχέση μέ γυναῖκα καί φλέγονται ἀπό ἐπιθυμία ὁ ἕνας γιά τόν ἄλλο, ἀσελγώντας ἄνδρες μέ ἄνδρες ... Ὁ Θεός τούς ἐγκατέλειψε στή μωρία τους, ὥστε νά πράττουν ὅσα δέν πρέπει, ... ἐνῶ γνωρίζουν ὅτι ὅσοι κάνουν τέτοια εἶναι κληρονόμοι (πνευματικοῦ) θανάτου» (Ρωμ. 1, 18-32). Καί ἄλλοῦ ἐπισημαίνει: «μή πλανᾶσθε· οὔτε πόρνοι οὔτε εἰδωλολάτραι οὔτε μοιχοί οὔτε μαλακοί οὔτε ἀρσενοκοῖται οὔτε κλέπται οὔτε πλεονέκται οὔτε μέθυσοι οὐ λοῖδοροι οὐχ ἄρπαγες βασιλείαν Θεοῦ κληρονομήσουσι» (Α' Κορ. 6, 9-10).

Ὡστόσο, ἂν ἡ Ἐκκλησία καταδικάζει καί μισεῖ τήν ἁμαρτία, ἀποδέχεται καί ἀγαπᾷ τόν ἁμαρτωλό. Εἶναι πρόθυμη νά τόν βοηθήσει, νά τόν θεραπεύσει καί νά τόν ἐξυψώσει, ἂν ἐκεῖνος συνειδητοποιεῖ τό σφάλμα του καί ἐπιζητεῖ τή θεραπεία. Ἐκεῖνο τό ὁποῖο ἀποστρέφεται ἔντονα ἡ Ἐκκλησία, εἶναι τό νά γίνεται ἡ ἁμαρτία κανόνας ἢ νόμος καί τό νά προβάλλεται ἡ ἀσθένεια ὡς ὑγεία.

Φωτογραφίες

1. Ὁ Κύριος τίμησε ιδιαίτερα τόν θεσμό τοῦ Γάμου μέ τήν προσωπική παρουσία Του στόν «ἐν Κανᾷ Γάμο».

2. Ἡ παραδοσιακή οἰκογένεια γύρω ἀπό τήν τράπεζα: ἰδανικά πού πρόβαλλε κάποτε ἔντονα ἡ παιδεία μας. Ἀπό τά στοιχεῖα τῆς εἰκόνας ἐπισημαίνουμε ιδιαίτερα α) τήν πολυτεκνία (τέσσερα παιδιά) καί β) τήν παρουσία τῆς γιαγιάς στήν οἰκογένεια.